

miilang

HUGO TREFFNERI GÜMNAASIUMI AJALEHT | AASTAST 1925

JUUNI 2005

Treffneri sisehoovis leavad laud lõhnavad küll ehitusmaiguliselt, kuid on tegelikult hoopis katuse paranduseks mõeldud.

Toome Mauruse koju

Anni Jatsa

Treffneri sisehoov muutub septembri saabudes näitelavaks, kus festivali "Draama" raames etendatakse Linnateatri "Tõe ja õiguse" II osa.

Septembri esimestel nädalatel leiab aset järjekordne üle-eestiline kultuurifestival "Draama". Sel aastal on festival aga veelgi erilisem kui tavaliselt ning seda just seetõttu, et korraldajate ridades on tänava ka Hugo Treffneri Gümnaasium. Nimelt etendub festivali käigus meie kooli sisehoovis "Tõe ja õiguse" teine osa. Nii "Draama" korraldajad kui kooli juhtkond

on ühel arvamusel, et paremat paika härra Maurusest ning Treffneri hoonest pajatavale etendusele ei olegi.

Linnateatri võõrustamiseks ehitatakse kooliõu pisut ümber. Direktor Ott Ojaveeri andmetel pole aga kindlat plaani ehituseks veel olemas. "Kujutan ette, et lava hakkab seisma söökla ja kooli Jaani kiriku poolsete seinte najal ning võimla ja seina vahele ehitatakse stanged, mis kaitseksid vihma eest." Linnavalitsus on ümberehituse jaoks eraldanud juba 240 000 krooni, mis kajastub ka kooli eelarves, kuid direktor sõnas, et see pole kaugeltki piisav. "Elektrikilbi vahetamiseks lä-

heb 100 000 krooni. Kuidas selle summaga lava valmis ehitada, ei kujuta hetkel ette. Raha oleks vaja vähemalt veel sama palju." Ehitatav lava saab olema kooliõuel ajutine nähtus, sest direktori sõnutsi oleks mõeldamatu sundida õpetajaid oma autosid koolilähedases tasulises parkimistsoonis hoidma.

"Elkõige on kooli tähtsamateks vajadusteks õppevahendid," jõudis direktor Ojaveer lõpuks järeldusele.

TÄNA LEHES:

Portree: Kaur Riismaa lk. 3-4

Ütlend Hüva, mõtled parim lk. 10-11

Queeni kontserti elamus Stockholmist lk. 15

Treffner viis meid kokku lk. 5

Me hingame kultuuri

Jah, ma olen kogu aeg teadnud, et Treffner asub linnasüdames, aga alles hiljuti sain ma aru, kui imeline see tegelikult on.

Ma pole küll kunagi „paneellooduskeskonnakooli“ viljastavaid tingimusi ja õpikeskkonda nautida saanud, et väita ja rääkida selle rusuvusest, kuid ilmselgelt on teekond mööda Rüütli tänavat hulka maad ilusam. Kas või arendavam: kindla peale on treffneristid ühed teadjad Rüütli tänava ei–teatmitmendat-korda-üles-kaevatud tänavasillutise ilukuuri valuetaappidest, raamatukogu kinniolemiskellaaegadest ja kesklinna toidukohtade ja saiapoodide hinnaklassist. Noh, kui Tartu Vaim ise välja arvata.

Agaga kultuuri saab siit igal moel: kirjandikirjutamist saadab sumisev saksa pensionäride parv otse akna taga (mis sest, et ma sõnagi aru ei saa), hommikul kooli jalutades võib osa saada venekeelsest Tartu ekskursioonist ning kui väga tahta õpiks paar lauset ära ühinedes Jaapani turistikambaga. Kehalisest kasvatuses naastes tuleb kooli pääsemiseks mängida nähtamatut, et mitte rikkuda ühe soliidse eas fotografeeriva soome abielupaari miljonivõtet, kes ägedalt Treffneri bareljeefi suunas osutavad. Muuseas, kas te olete ikka märganud, et meil kooli välisfassadil on pilastrid! Jah, tuleb vaid klassiaknad avada ja kultuuri tuleb. Tuleb kindlasti ka aknapragudest, aga avatult on ikkagi kindlam. Sügisest tuleb ruumikitsikuse tõttu lausa hoov kasutusele võtta. Festivali „Draama“ raames peaks meile Mauruse lugu koju kätte toodama.

Jah, ma usun, et te kõik teate seda, aga võtke üks hetk nautimiseks. Vahest polegi siis nii tüütu siia sügisel naasta, aga sellevõrra viletsam lõpetada küll?

Ilusat vaheaega!
Mariliis

Piknik pani kannatuse proovile

Kadri Inselberg

Kevad on juba täies hoos ja meie käisime kooliga kevadpiknikul. No vähemalt umbes üks viiendik koolis käis. Suurem osa inimestest ei viitsinud enast lihtsalt kohale vedada, kuigi see pidi kõigile kohustuslik olema. Isegi õpetajatest olid kohal vaid üksikud. No tegelikult ei saa neid ka süüdistada. Kas 10-15 kraadise ilmaga kuhugi randa liivalosse ehitama ja üksteist liiva alla matma tundub ahvatlev? Mitte just eriti. Pärast niiskel maapinnal istumist ja külmetamist olid vähemalt pooltel inimestel tagumikud märjad ning mõte liiva sees möllama hakata ei tundunud eriti mõnus.

“Pikniku” tippsündmuseks kujunes nn mudamaadlus (tegelikult toimus see küll õrnalt niiske liiva sees), mis oli

iseenesest tõesti tore ja pani inimesed kaasa elama. Eriti õpetaja Jürgensteini maadluringi astumisel. Kuigi õpetaja ja õpilase matšid jäid natuke haledaks, võib selle osaga päevast rahule jääda. Paneb mõtlema, et milleks meil selliseid üritusi vaja on? Selleks, et koolitööst tulenevaid pingeid maandada? Pigem, et õpetajad saaksid kolm korda rohkem kodutöid anda, sest “tunnid olid ju nii lühikesed ja enne arvestuste nädalat sellist asja lubada ei saa”. Aga vähemalt kasu niigi palju, et suurem osa treffneristidest võitis endale paar tundi vaba aega lisaks, samal ajal kui teised “rannamõnused” nautisid. Igasugused üritused on ju idee poolest toredad, kuid ehk vajavad need meil rohkem organiseerimist ning läbimõtlemit? Jään huviga järgmisi sündmusi ootama – ma usun, et üllatusi jätkub.

ÕOV-I on uus juht

Alates sellest kevadest on Treffneri õpilasomavalitsusel uus president. Sven Kukemelgi asemel asub õpilaste huve esindama Anni Jatsa (pildil) 10 e klassist.

Juhatuse valimine jääb sügisesse. Esimese ülesandena näeb Anni ette ÕOV struktuuri muutuse. “Praegune olukord on pisut kaootiline,” iseloomustab Jatsa olukorda.

miilang

Peatoimetaja: Mariliis Vaks
Juhendaja: Age Salo

Küljendus: Jaan Kalmus
Veeb: Kaarel Nummert
Foto: Pille Rinne
Karikatuur: Mirjam Laater

Toimetus: Liiri Oja, Kadri Inselberg, Kadri Hint, Maarja Pehk, Kertu Veermäe, Anni Jatsa, Madli Rohtla, Regina Michaelis, Hanna Nõmm, Helen Kirsipuu, Piibe Kolka, Triin Arbo

Anekdoot:

Situatsioon: Kaks sõpra seisavad söökla järjekorras, üks neist on tuntud kui aktiivne „sööklatrügija“.

Sööklatrügija: „Oh, tead, ma lasin täna järjekorras 5 inimest endast ette!“

Sõber: „Miks siis?“

Sööklatrügija: „Ma trüginis kuuendaks. Ha-ha-ha-haaa.“

Timo paari aasta tagusel orienteerumisvõistlusel.

Piiriületus andis õppetunni

Liiri Oja

Eesti piiril

Meid kõiki vavas reisiväsimus. Ja passe kontrolliva Eesti piirivalvuri naljakad märkused ei toonud isegi muiet suule. Siis algas aga action. Nimelt selgus, et meie bussi ei lubata Eestisse. Seega jäime sõna otseses mõttes tollipunkti kinni. Pidime ootama uut bussi Tartust. Otsustasime jääda bussi, sest külm õhk ja Narva õhtused tänavad oleksid olnud liig mis liig.

Kummalisel kombel tundsin ennast kui kõige hullemad kriminaalid. Ei tea, kas asi oli selles, et meile toodi “seltsiks” narkokoer Pontu*(nimi välja mõeldud -L.O) või tekitas säärase tunde viis, kuidas meid piiripunkti WC-sse minekuks paarikaupa rivvi käsutati. Kõik on hea, mis hästi lõpeb: kolme tunni pärast saabus buss, mis meid sekeldusteta koju transportis ning pealekauba Robin Hoodi filmi näitas.

10e vabandab südamest õpetajate ees, kelle tundi me tol esmaspäeval ei jõudnud!

Olete käinud Peterburis? Kindlasti olete. Kõik on ju käinud Peterburis! Ja kõik te olete ilusti hakkama saanud? Muidugi! Aga üks hull kümendike grupp kohe ei võinud olla tavaline. Piiripunkt ületati humanitaaridele sobivalt - ikka loovalt! Minnes oli kõik kena, kuid Peterburist naastes möllas piskestes tüdrukutes-poistes slaavi temperament.

Vene piiril

Kogu kamp oli just läbinud õnnelikult protseduuri “passputka-hindav pilk” ning oli suundumas bussi. Kaks klassiõde otsustasid aga teha veel viimse mälestuspildi. Seega kamandati üks klassivend ka bussist välja, võeti sisse ratepoos ning naeratus! Järgnev toimus paari murdsekundi jooksul: klassijuhataja hüpe bussist välja (nagu aegluubis võte filmist), karjumas: eeeeeeeeee! Ja piiripunktist joostes väljurturke Dmitri*(nimi välja mõeldud piisavate andmete puudumisel). Kuigi asjaosalised püstitasid olukorra tõsidust mõistes bussi sisene mises maailmarekordi, oli olukord üsna hull. Treffneristid said ridade vahelt lugeda välja spioonisüüdistused ja “vaid lasteaiale kohase käitumise”. Fotoaparaat jäi aga siiski alles!

Marie ja Annika rate-poos Vene piiripunktis

Tema pakibki see aasta kotid

Kertu Veermäe

10d klassi õpilane Timo Sild, kes sai stipendiumi üheks aastaks Austraaliasse Immanueli Kolledžisse.

Julgustuseks teistelegi: miks Sa proovisid stipendiumit saada?

Sellisest võimalusest pidi kinni haarama, mitu korda elus käib keskmine eestlane Austraalias?

Aga tulevikuplaanid? Kavatsed pärast gümnaasiumi Eestisse jääda?

Seda veel ei tea, olen mõnikord mõelnud, et lähen Rootsi. Miks ma peaksin sellises vanuses teadma, mida tulevikus teha?

Ambitsioonikus on veres? Mida Su perekond Austraalia- reisist arvas?

Mõlemad vanemad olid mu lahkumisega nõus. Mu isa on Austraalias käinud ning talle seal meeldis ja ta ei leidnud ühtegi põhjust, miks mitte

Nähtavasti oli Sul võrreldes teistega rohkem eeliseid, mis

aitasid õpetajatel valikut teha. Milliseid?

Ma ei tea täpselt, mille alusel valik tehti. Eelmine kord saadeti tüdruk. Ma olen poiss!

Imemeheks end ei pea? Loomulikult mitte!**Mida igatsema hakkad, miks?**

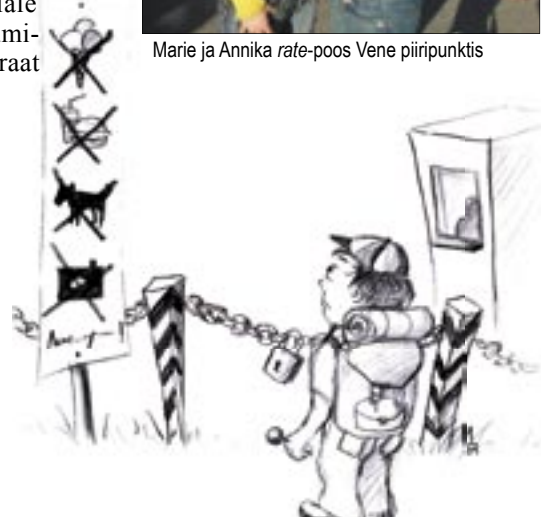
Ma praegu tõesti ei tea, ärasõiduni on aega. Mida ma ikka igatsema hakkan? Sõpru, eestikeelseid raamatuid ja eesti sööki.

Elus tuleb alati pingutada?

Kui kuhugi jõuda tahame, siis küll. Ma üritan ja püüan küll pingutada – ärkan iga hommik kell 7!

Bumerangid ja kangurud ootavad Sind, aga mida ootad Sina?

Midagi uut ja vaheldusrikast. Ära tahaks. Teie käite näiteks kolm aastat järjest gümnaasiumis, mina aga vahepeal Austraalias. Ootan Austraalia orienteerumismaastikke.

Kaur Riismaa elab oma imelikult ainulaadses maailmas

Keiu Virro

Kooli peal

Ühel kaunil kevadpäeval tegelevad Kaur ja Taavi tulevaste treffneristide väljasõelumisega libavestlusel reaalihakatistega. Noormees Mehis Mehide saab esimese asjana võtta oma nime eest. Ja selle eest, et ta Kauri küsimusele "Kas kükke teha mõistad?" jaatavalt vastab. Ega Treffner ole mingi spordikool. Kaur joonistab koordinaatjistikku ja sinna Nike-märgi ning uurib seepeale Mehiselt surmtõsiselt, kus on karu.

Juured

Ammusel ajal elas veel Kauri vanavanavanaema, kes oli kord siinmail krahv Bergiga, tähtsa ninaga, väheke untsu teinud. Nii sündinud Kauri vanavana naise. Mööda sugulusliine on Kaur kauget ringi pidi siniverd. Ja salajasi kirjanikke on sugulaste seas varemgi olnud.

Hetkel elab ta koos 4 naisega: ema, vanaema, noorem õde, kass. Üks vanaema on Kauril keemik, teine vanaema matemaatik. Sellegipoolest on ta suutnud koolis mõlemas aines läbi kukkuda.

Traditsioonilised noorukilapsevanem tülid selles perekonnas ei kehti:

Kaurile meenuvad pigem näaklemised isaga teemadel à la

mitmel maalil Leonardo da Vinci madonnat

kujutanud on.

Lisaks sellele - vaevast, et väga paljud isad tuhandete kilomeetrite kauguselt Albaaniast oma võsukestele helistavad, kirjeldamaks kiriku sisekujundust ja seda, kuidas seal aken kord kinni, kord lahti käib.

Varem õppis Kaur Descartes'i lütseumis, mille kohta ta ütleb, et hoolimata koledast paneelmajast oli vähemalt kihvt klass.

Aga Treffner ju muudab. "Enne ma tegelesin rohkem nende asjadega, mis mulle meeldisid, aga siis ma tulin Treffnerisse ja tundsin ühel hetkel, et nüüd ma pean tegelema sellega, mis on vajalik ja tuleviku jaoks oluline," räägib ta tähtsal ilmel. Mis siis nüüd oluline on? "Keemia perioodihinne."

Mida arvab ta paljuleierdatud Treffneri fenomenist? "Siin on isiksused, sellised, kelle sa tunnend ilmeksimatult ära. Ja see on mõnus aeg, kus sinu enese kujunemine liidab sind kokku nende inimestega, kellega koos sa seda teed. Kui nüüd välja mõelda selline vastik lause, et mida treffnerist võlgneb oma koolile, siis see ongi just see, et ... võimaluse. Võimaluse ükskõik milleks. Võimaluse muutuda."

Huvid

Kaur silkab pidevalt kuskil ringi. Ta kirjutab, näitleb, joonistab, ei põlga sporti ja mingil hetkel oli koguni kõva linnuvaatleja ja Eesti Ornitoloogiaseltsi liige, kuni hetkeni, mil talle hakkas tulema kirju teemal "Vabandage, teil on kuumaks tasumata".

Näitlemisega tegeles Kaur juba Descartes'i aegadel. Nüüd on tal ka kolm aastat HTG näiteringi staaži. Selle ajaga on tekkinud grupitunnetus, algne siurulik rõõm (10ndas klassis nad justnimelt ühe Siuru-teemalise luulekava tegemisega alustasid) on jäänud. Kaur räägib naerul näoga, kui hea on teinekord istuda näiteks Taaviga, kes on ühtlasi sõber ja klassi ning näiteringikaaslane, kuskil

..... „Mulle meeldib rohkem vaadata seda naist, kes riietub, kui seda naist, kes riideid seljast ära võtab.

Emajõe kaldal ja hakata arendama juttu mõnest suvalisest lausest, tundes seda va "õlatunnet". Erilise vaimustusega kirjeldab Kaur, kuidas nende trupp Viljandi alternatiivteatrite festivalil omadega täielikult puusse pani. "Seal läks tekst sassi. Läks kuradi päralt sassi ja tekkis ohutunne, mis tekitas sellise piirsituatsiooni, et hak-

kasime tähelepanu pöörama sellele, mida räägime." Jällegi tuli mängu õlatunne - suurem osa vaatajatest ei saanud Viljandis absoluutselt aru, et midagi valesti oleks olnud.

Kauri mõistus sõidab teinekord sootuks kõrgustesse. Kõrgustesse nagu gooti kirikud sinna sööstavad. Seisnud Kaurgi kord ühes võimsamais kirikus läbi aegade. Hõljunud aga üha kõrgemale kiriku lae alla ja langenud sest maailmast ära. Möödus tunde. Mitu, väga mitu tundi. Kaur sai reaalsusesse tagasi, olgugi, et senimaani tihti inimestest kaugel viibib. Ja ta on nii väike; kõrguste kõrval, mida ta näinud on, on ta imetilluke.

Ilmselt on Kauri suurim anne kirjutamine ja koolitöödeks vajalik moodustab vaid imeväikese osa. "Kirjutan praegu luuletusi, sellepärast, et mitte kirjutada otseselt endast või enda mingisugustest emotsioonidest, vaid püüan just õppida sellesse võõrasse rolli ja tema emotsioonidesse sisse elama. Ükskõik, kas see inimene on siis välja mõeldud või on ta mingi inimene tänavalt või tegelane kirjandusest. Just selle jaoks, et õppida proosaloomingu jaoks karaktereid looma."

"Kirjutamise juures tulevad juurde sellised asjad nagu intertekstuaalsus ja lugeja jälgede segamine. Püüad võtta teiste kirjanike värvilõuendilt

mõned toonid ja segada neid natukene oma töösse - võtad ühelt kirjanikult ühe värvitooni ja teiselt kirjanikult teise, paned need kokku ja saad oma värvitooni. Kui midagi kirjutad, tekivad tihti mingid paralleelid - näiteks otsid mingist eriti vanast Goethe teosest lauset, mida sa oled kunagi kuulnud ja tõlgid seda ööd otsa, sest sa ei

Kõige lõppu teatatakse Mehisele, et ta kvalifitseerub küll. Mõned päevad hiljem sissesaanute nimekirju kiigates võib näha, et kvalifitseerus tõepoolest.

Kauri kuratlik naeratus

saa mitte halligi aru ja lõpuks üritad seda veel sättida, et see sobiks sinu luuletusse.”

Kirjutamisest sõltuvaks - Kaur tänab taevast - ta end siiski ei pea, kui kõrini saab, siis hakkabki hoopis maalima. Tartu Laste Kunstikool on samuti läbitud etapp.

Edasi kavatseb Kaur minna semiootikat õppima, ikka kirjutamise nimel. Ja kui temast ka kirjanikku ei saa, siis on tal vähemasti kindlusetunne, et leiab alati üles selle, mis mõnus on.

Pahed

Raske on leida inimest, kes Kauril märkimisväärseid pahesid oskaks välja tuua. Ilmselt teab ta ise neid kõige paremini.

“Ma näiteks ei salli paljusid inimesi, aga ei lase end ka häirida. Mulle meeldib neid vaadelda. Võib-olla see on ka pahe, et unustan kergelt, aga see on selline mõnus pahe. Sest lisaks sellele, kui vahest unus-

tan mingeid häid asju ära, ma unustan kiiresti ka halva. Ma ei põe midagi väga kaua.”

Pisiveaks võib arvata ka Kauri kombe mingi uus fraas meelde jätta ja sellega siis järgemööda mitu kuud päevast päeva sõpradele-klas-sikaaslastele närvidele käia.

Millest Kaur sõltub?

“Ma olen sõltuv ruumidest, mis mu ümber on, mulle meeldib märgata asju, mida iga inimene ei märka. Ja ükskõik mis ruum: kas siis tuba või mets või taevas hoidku - Punga kabinet. Ruumides on intiimsed detailid, mis lähevad sinu sisse ja jäävad. Näiteks, kui on olnud hästi palav päev ja õhtul tulevad äikesepilved ja kallab nagu oavarrest ja siis pärast sadu on vihmalõhn..”

Aga milliseid huvitavaid detail-e võib siiski leida õppealaju-

hataja Aime Punga kabinetist? “Vat kui uksest sisse minna, siis kohe vasakut kätt on mingi tabel. Mul oli 10. ja 11, klassis ilge probleem, et ma ei saanud aru, mis tabel see on, seal on hästi palju tähistusi kleepsudega.”

Naised

Aastat kaks tagasi viibis meie maal tsirkus. Kes oleks siis osanud arvata, kuivõrd võib see Peterburi trupp muuta Kauri tundeid, mõtteid, elu. Oli artistide seas üks kaunis neid- köietantsija. Ei usu, et niimoodi sagedasti kellelgi juhtub nagu nüüd. Näinud Kaur neidu ja vist... vist armunudki. Kaur on rahutu hing, kui tsirkus Eestimaalt lahkus, sõitnud tema nende järel. Ühel etendusel sattunud neiu pilk Kauri pilguga kohtuma. Tol hetkel neidis vääratas. Ja kukkus. Julgestus polnud piisav- köietantsija sattus haiglasse. Kaur käinud teda veel korra vaatamas, kuid kartis, et ehk oli saatus see, mis teda ennist hoiatanud. Rohkem ei ole ta neidu näinud. Ehk kunagi...?

“Mulle meeldib jälgida naisi. See on väga palju kordi korratud mõte ja on muutunud klišeeks, aga neist pole võimalik aru saada. Kui ma olen midagi kirjutanud siis meeskangelased on konkreetsed. Neil on oma hingeelu ja omad

Asjalik pilk ja fotoaparaat - väike Kaur vallutat maailma

vajadused ja omad kõlvatused, aga mul ei ole olnud ühtegi tugevat naiskarakterit.” Kas siis naistel polegi hingeelu?

TEISED KAURIST

Taavi: (klassivend ja sõber)

“Sain Kauriga tuttavaks 10. klassi alguses. Oli mingi suhteliselt igav muusika tund ja me hakkasime anekdoote rääkima. Alguses tundus ta selline kohati hälvik: käis ringi, suured kõrvaklapid peas, potisoeng; poolhipilik: ketsid jalgas, pusa välja veninud, käed taskus. Kaur on selline väga naljakas vend, ses mõttes et ta oskab nalja teha ja teab, millal tuleb piiri pidada ja kuna see nali enam naljakas ei ole. Lisaks on tal väga kõva oma arvamus ja sellest ta ei tagane.

Kati: (näiteringikaaslane)

“Džentelmen on ta - teeb ukse lahti ja laseb ees sisse, selline viisakas. Kirjandus on see, millest ta hirmsasti teab ja kindlasti on tal kodus igasuguseid raamatuid. Ta on erudeeritud, mõnusalt lolli tunde jätab sulle, sest sa ise ei tea midagi. Näitlemises haarab kuidagi hästi kiiresti..”

Toomas Jürgenstein:

“Algusest peale on ta silma paistnud ja arenenud. Ma ei ole kohanud siin koolis ühtegi õpilast, kes oskab nii hästi käsitleda sümboleid, ma mõtlen eelkõige just kirjas. Kas kaks või kolm korda ma olen tähele pannud, kui ta ilmselgelt paneb mõõda. Ja mina olen sellest välja lugenud pigem teatud riskijulgust. Mulle tundub, et ta on nendest ka õppust võtnud. Nüüd 12ndas ma peaaegu ei mäletagi seesuguseid moodsapanekuid. Kui nüüd klassis võtta, siis jah- parasjagu irooniline, aga mitte... parasjagu väljapeetud ja teab, mida tahab, teab, mida kuulab, teab, mida loeb. See on ka üks asi, mille peale mõtleks, et äkki mõned asjad on natuke vara veel paigas, ta paneb endale mõne tee kinni, kui ta teab nii täpselt mingisuguseid asju. Võib-olla neis suundades, mida ta enda jaoks maha on kandnud, on ka midagi huvitavat avastada.”

Kaur naerab: “See ongi müstiline, et kas neil on või neil pole üldse. Ma ikka usun, et vast on. Aga naisi on vist kergem vaadelda, kui nendega suhelda.” Aga vaadata?

„Mulle meeldib rohkem vaadata seda naist, kes riietub, kui seda naist, kes riideid seljast ära võtab. Ses mõttes et...ma ei ole küll kunagi elusat stripitiisi näinud, aga mulle tundub, et selles on mingisugust lohakust. Stripitiisitar püüaks nagu ära arvata, mida mees tahab, ja see tuleb neil iseenesest hästi välja, väga hästi tuleb välja. Aga riietuv naine pöörab tähelepanu iseendale. Ja kui vaadata just seda, millistele detailidele ta tähelepanu pöörab ja kuidas ta seda teeb, siis minu arust on see hoopis erootilisem kui see, kuidas ta riideid seljast ära kisub.”

TREFFNER VIIS MEID KOKKU!

Maarja Pehk

2002. aastal, nagu igal aastal, asus HTG-sse õppima 180 andekat noort. Nende seas olid ka Triin Paavel, Helena Braun, Karen Kangro ja Janar Raidla. Ees ootas neid Kareni tuutor

te andmine kohtumajja) loodi MTÜ Generating Ideas 17. veebruaril 2004.

KOOL JA GI

Loomulikult ei saa me üle ega ümber koolist. Nende sõnade järgi suhtuti alguses reisimisse

värskeid ideid ning tahtmist tegevuse jätkamiseks. Peaaegu kõigil neljal on peas mõtted välismaale minekust. Triin ja Karen said Šotimaale ülikooli sisse, aga mõlemad kahtlevad veel, võib-olla võtavad nad hoopis aasta vabaks, samuti ei

kokku kasvanud ning näiteks pingelistes situatsioonides nad teavad, mida oma kaaslastelt oodata. Samuti on ka igasugused projektide tegemised palju viljakamad, kuna kõik julgevad oma arvamust kõva ja selge häälega avaldada. Eks selles ole vist HTG ka veidi "süüdi", Ardi igal juhul ütles, et Treffner pani ta teistmoodi ja produktiivsemalt mõtlema. Üldse ei kujuta keegi neist ette, mis oleks siis saanud, kui nad poleks Treffnerisse tulnud. Nad oleksid oma koolides ilmselt viielised õpilased, Karen oleks breikar ja Ardi arvas, et tema oleks kindlasti rullnokk. Kõik on selles suhtes ühel meelel, et Treffner ning Hugo vaim viisid nad kokku ning on tõsiselt õnnelikud, et nad HTG-sse tulid. "Ma leidsin siit oma parimad sõbrad," ütles Triin. Ardi palus siinkohal kindlasti tervitada õpetaja Ülle Hüvat, olgu need tervitused siis edasi antud.

Üheski organisatsioonis või rühmituses ei saa üle ega ümber vaidlustest ja isegi väikesest tulidest. GI-s vaieldi näiteks nime ning logo üle. Pärast Hen'i, Solaret ja Ekvitast jõuti lõpuks Generating Ideas'i ehk GI-ni. Kõik on ühel meelel, et GI on neile tohutult palju andnud- elu parimad hetked, parimad sõbrad, julgust, metsikult elutarkust ning mis väga tähtis: suure keeltepagasi. Ardi meelest on kõik need reiseid ja projektid niipalju uusi tutvavaid ja sidemeid loonud, et varsti hakkab juba maailmgi väikeseks jääma.

"Genereerime ideid!"

Genereerime ideid. (Leia pildilt trefferistelt!)

Ardi Kask. Nüüdseks ühendab noori peale ühise kooli ka organisatsioon Generating Ideas. Idee sai alguse 2003. aasta kevadel ühes Rootsi projektis, mis hõlmas rahvusvahelist noortevahetust. See üritus pani ka aluse ideele luua noorteorganisatsioon. Aga ega ühegi asja alustamine pole niisama, vahel istuti lihtsalt Tsink Plekk Panges, söödi ja üritati asjalikku juttu rääkida. Tegelikult tõi organisatsiooni loomiseks andis aga järgmise aasta oktoobris Põhja-Inglismaal toimunud üritus. Inglise tuli rahvusvahelise noorte koostöövõrgustiku loomise idee,

Pärast Hen'i, Solaret ja Ekvitast jõuti lõpuks Generating Ideas'i ehk GI-ni.

neil oli isegi algprojekt valmis kirjutatud. Pärast kõiki bürookraatlikke ja muid sekeldusi (põhikirja valmiskirjutamine, mis muide pole üldse lihtne; asutuskoostruktuuri pidamine ja selle protokollimine, paber-

väga positiivselt, kõik õpetajad olid huvitatud, klassijuhataja palus alati pärast reisi rääkida oma seiklustest. Hiljem aga hakkasid reiseid veidi õppimist segama ja oli ka tunda, et õpetajate suhtumine polnud kõige positiivsem, sest nädal aega puudumist tähendab meie koolis suhteliselt suurt infokadu. "Samuti pole vist õpetajad päris hästi aru saanud meie organisatsiooni mõttest, arvatakse (ja mitte ainult õpetajad), et käiakse 30% omafinantseeringuga Euroopa Liidu raha eest reisis. Aga tegelikult Euroopa ju lihtsalt jagab praegu raha ning meie võtame seda tõsiselt," räägib Triin.

TULEVIK

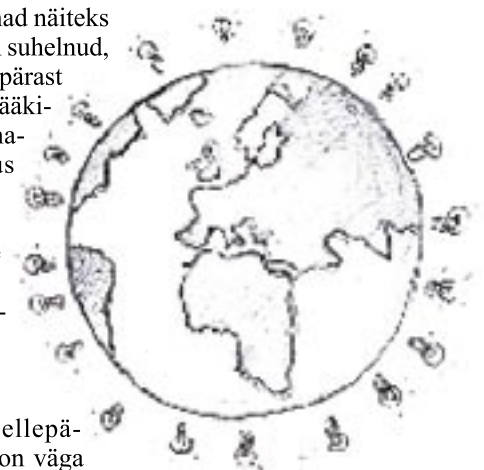
Kuigi GI asutajaliikmetest õpib Ardi praegu TÜs usuteadust ning teised neli sel aastal lõpetavad, GI laiali ei lähe, sest hiljuti võeti MTÜsse vastu noori ja asjalikke liikmeid, kellel on

tea ka Janar ning Helena veel päris täpselt, mis tulevik toob. Aga isegi kui nad lähevad välismaale, GI tööd see ei katkestata, sest olemas on ju internet, mis juba praegu on nende üks olulisemaid töövahendeid.

Tõsine töö alles nüüd hakkab, sest ametiasutustes suhtutakse noorde organisatsiooni alles siis suurema respektiga, kui ühing on tegutsenud vähemalt aasta. Varem ei ole nad näiteks linnavalitsusega eriti suhelnud, aga Karen räägib, et pärast uue projekti ideest rääkimist noorteosakonnaga, on linnavalitsus neist tõsisem vaimustus. Nii et kes teab, järsku on GI mõne aja pärast juba üle-eestilise tuntuse saavutanud?

SISEELU

Koostöö on neil sellepärast nii hea, et nad on väga

Ühest Loomast

(Ehk kõik see, mis ma arvan, et siin on ja mille pärast mul tahab hea meel tulla).

Piibe Kolka

Üks loom oli ümmargune. Üleni. Tema valem oligi peaaegu et neli-kolmandikku-piier-kuup. Sellest ta ise palju ei hoolinud muidugi, sest ta oli nii... veetlevalt veerev. Ja sellele ta keskendus. Kogu oma kestaga, mis pidi olema sama veerev kui see, mis sees.

Aga ometi, hoolimata kogu keskendatusest, ta tegelikult lihtsalt vaatas oma ümmarguste okularidega ja ootas. Ootas üsna kaua ja veel natuke, et keegi tuleks, teda märkaks, kummardaks, ümmardaks ja lõppeks veerema lükkaks.

“Ega ma ei looda, ma lihtsalt natuke ootan, lootus on lollide lohutus, ma ei ole loll, mul on valem, ma lihtsalt ootan ega ma ei looda, lootus on lollidele, mul on valem....,” käisid ringiratast tema ümmargused mõtted. Tegid tiiru ja teise, ümber sadamakai ja muuli viimase kivi, üle mustavalgekirjulehmakarjajheinamaa ja läbi pisikeste okaspõdsaste.

Ta ootas.

Ja ümmarguste mõtete alt hakkas kooruma, nõndasama ümmarguselt nagu igal haudival

linnumammal, tema mõte endast. Esialgu oli see mõte väike. Isegi väga. Julges vähe, aga pisut siiski: ta mõtles end ovaalseks, pisut venitatuks. Sirutas mõtet ja sirutas selgroosektorit. Mõtles kandiliseks ja pikerguseks, hulknurkseks ja sirgjooneliseks, diagonaalruuduliseks ja pikitriibuliseks. Mida enam mõtles, seda rohkem julges, mida rohkem julges, seda enam mõtles. Ikka nõnda ringiratast.

Ja ikka keskendunult, kogu kesta ja tuumaga. Temast sai konsentriselt pöörlev metamorfoos, pidev inkarnatsioon, lõppematu mutatsioon, lõpuni mõistetamatu müstifikatsioon. Kuni ta ise seda ka enam selletada ei osanud.

Aga seda polnudki enam vaja. Midagi oli juhtunud. Iga nurk, kaar, sirge ja kõverus, võnge, pööre ja hoog tema sees oli saanud elu ja oma koha tema sees. Oli tekitanud liikumise ja tõe... ja ta oli hakanud veerema. Ise. Enam ei oodanudki, vaid veeres ja veeres. Sest selleks ta oli - veeremiseks. Ja sellest sai ta ise aru. Ja sellega sai ta ise hakkama.

Fortuuna nautis mängu ilu

Madli Rohtla
Regina Michaelis

Juhuslikke ja vähemjuhuslikke inimesi küsitledes leidsime, et HTG-s käis 21. ja 22. märtsil peale hiilgavate silmadega keemikute-füüsikute-filosoofide oma õnne proovimas ka hulk aferiste. Kokku oli neid 924 ja kõiki kahjuks sisse lasta ei saa, kuna koolimaja läheks lihtsalt lõhki.

Avastasime:

Esimese asjana peale kurnavat ajutööd haarati kätte mobiiltelefon;

.....
"Geenius on seal, kus ta tahab olla."
.....

Kõige tavalisem küsimus oli: "Kus WC on?"

Paariks minutiks saime oma ajakirjanduslike pihtide vahele haarata katsetajaid nii Tartust kui ka mujalt Eestist.

Humanitaar:

"Katsed polnud rasked. Ei viitsinud teha. Konkurents on niigi suur."

"Ajalugu ja ühiskond olid rasked."

"Matemaatika oli veidi raskem."

"Lahe teema oli." (Tolkieni-teema kohta)

.....
"Mingid melonid!"

"Kilud ja apelsinid!"
.....

"Mingid melonid!" "Kilud ja apelsinid!" (Tundub, et matemaatikaõpetajatel fantaasia lendas.)

"Kirjandust ootasime rohkem."

"Ajaloos olid nipiga küsimused! Mingi... Briti... misiganes!" (Probleeme lausete moodustamisega oli pärast katseid teisteltgi.)

Koolimaja? "Super. Ma olen

.....
"Tulin õnne proovima."
.....
siin mitu korda käinud, mul õde käis siin ja siis ma käisin siin lõpetamisel. (Mõtleb.) Ei, siin ei olnud lõpetamist. Ma olen niisama siin käinud." (Segaduses)

"Mulle meeldib see trepp juba, nii et..." (aatriumi kohta)

"Siin on nii ilus, et ma ei julge liigutada."

Nii loodus kui humanitaar:

"Kirjandi kirjutamise ajaks oli aju juba nii läbi, et kirjutasin pool lehekülge ja mõtlesin: "Tahaks magada..."

"Keemia oli rõve. Ma ei saanud midagi aru alguses üldse."

"Loodus oli raskem."

"Humanitaar oli raskem, selleks ma ei õppinud."

"Õpetajad tundusid väga toredad."

Loodus: "Tegelt päris lihtne oli."

"Tulin õnne proovima."

"Endaga rahul? Alla keskmi-se."

"Amm... keemias näiteks... tuli (naer) ühendada mingid valemid seal... siis... ei, üks oli lihtne, kus pidi... (vaikus)... ma

.....
"Ma olen tellitud koolilapsi hirmutama"
.....

ei tea, kuidas neid nimetatakse, ma ei tea keemilisi väljendeid... amm..."

"Bioloogiat ma ei vallanud (naer)."

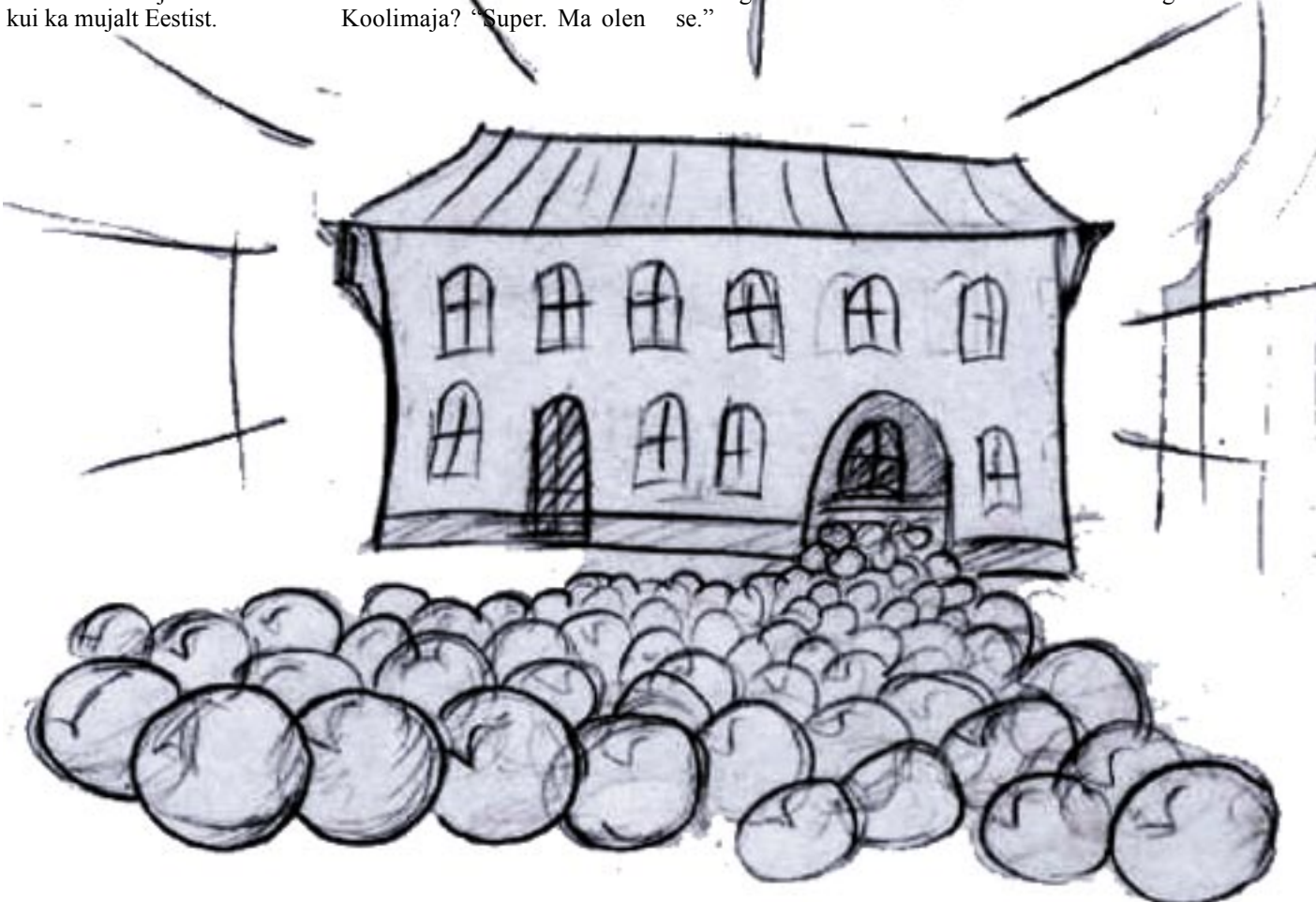
Reaal: "Raske."

"Lihtne. Arvan, et saan sisse."

"Õpetajad paistavad asjalikud olevat."

Postimehe fotograaf:

"Ma olen geenius. Geenius on seal, kus ta tahab olla. Ma võtan loodusharu. Aga tegelikult ma valiks igast natuke. Muidu ma olen fotograaf. Ma olen tellitud koolilapsi hirmutama. Vot säänsed te siis oletegi!"

Meeltest on rebasele enam arenenud haistmine ja kuulmine. Jooksuajal ja erutus seisundis laseb rebane kuuldavale katkendliku haukumise, mis kõlab nagu klähvimine.

Eestis ei kuulu rebane kaitstavate liikide hulka ning talle peetakse sageli jahti.

Sisseastumiskarussell võttis tuurid üles

Liiri Oja

Kas olete tundnud ennast kõikvõimsana? Kas olete mänginud Jumalat? Mina olen! Ühel teispäeva õhtul, tervitades järgmise aasta "värsket liha" - rebaseid!

Eks ta ole, mõnes mõttes oli veidike julm niimoodi diktofoni laste nina alla toppida, samas aga tegin seda kõike ju vaid suurest armastusest!

Esimesed direktori kabineti ukse taga närvitsejad olid Edit Raatuse gümnaasiumist ning üks poiss: nimetagem ta Anarhistiks. Armu ma neile ei andnud, piinasin neid igat sorti küsimustega ning vaatamata mõnele mäluülgale peab tõdema, et piskesed olid mõtlemapanevad.

Olete närvis ka?

Edit: (naeratab) Natuke ikka!

Anarhist: Mis? Ma olen vana rahu ise!

(Seda on näha)

Kes on Treffneri direktor?

Mõlemad: Eeee.....ääää.....uuuuu.

Oskate mõne kuulsa vilistlase nimetada?

Edit: Tammsaare...?

Aga kes oli Treffner ise?

Anarhist: Ta tegi kooli ja

.....
sisesiis vist alguses ei lastud teha. (Jääb naerusuiseks vaatamata minu kriitilisele pilgule) Otsustan õelamaks minna. Millised on teie poliitilised vaated?

Anarhist: Olen anarhist. Aga põhjus on liialt pikk, seletan kunagi hiljem. Muidugi praeguses ühiskonnas on anarhia realiseerimine üsna võimatu. Meiega liitub poiss, kelle ristin Kivilinnaks.

Miks siis ikkagi Treffner?

Kivilinn (vaatab mind üllatunud näoga): Sest see on T R E F F N E R ! J a m u l o n s i i n j u b a s ö b r a d k a n i n g õ p e a t a j a d o n j u v ä g a h e a d .

Niisiis, mis on meie kooli direktori nimi?

Kivilinn: Ei tea! (kaotab korraks pea, kuid rahuneb, kui telefonid hakkavad helendama)

Kuule, issand jumal(!), kas selliseid asju küsitakse seal sees? Palun! Palun ütle mulle mõni! Ruttu?

atan, et see salapärane nimi on Ott Ojaveer.

Aga kuidas oleks mõne kuulsa vilistlasega?

Kivilinn: Kuule, issand jumal(!), kas selliseid asju küsitakse seal sees? Palun! Palun ütle mulle mõni! Ruttu?

Tunnen ennast ooo kui võimsana. Ja et keegi ei mõtleks, et ma olen üdini paha, siis ma tõesti harisin väikset hirmunud poissi vilistlaste nimede koha pealt. Vahepeal liitub minuga kümnenndik Mirko, kellega otsustame mängule veel värvi anda. Niisiis sulandame Mirko tulevaste kümnenndike ringi. Minu vestlusringi satub lõpuks ka üks reaal ja siis veel üks armas humanitaar. Esimene on taaskord Kivilinnast ning tüdrukuke Reinikust. Mirko kehas-

.....
Mind huvitab füüsika. Siit koolist saab väga laiapõhjaliselt füüsika- ja matemaatikahariduse. Ning kui ma selle kooli lõpetan, siis lähen ma loomulikult majandusteaduskonda, kus mul on taolisi teadmisi vaja.

tub Kommertsiks.

Miks siis ikkagi Treffner?

Armas Reiniklane: Mulle meeldivad humanitaarained ning Treffneris on väga mõnus õppekeskkond.

Reaalipoiss: Mind huvitab füüsika. Siit koolist saab väga

laiapõhjaliselt füüsika- ja matemaatikahariduse. Ning kui ma selle kooli lõpetan, siis lähen ma loomulikult majandusteaduskonda, kus mul on taolisi teadmisi vaja.

(aplauus!)

Mirko: Sest siin olevat päris hea võimla! (teised turtsatavad)

Reaalipoiss üllatab veel (pöördues minu poole): Aga kas TEIE õpite siin koolis?

Mina: Jaaa! Jaaa! Jaaaa!

Reaalipoiss: Aga millal see artikkel ilmub?

.....
"Kes on Treffneri direktor?"
"Eeee.....ääää.....uuuuu."

Küsimusi esitan siin mina! (minus tärkab taas õelus)

Ütle parem, kes on Treffneri direktor?

Ja arvake, kas ta teadis?

Lõpuks püüan kinni ka ühe tulevase bioloogi. Jõudu jätkub mul vaid ühe küsimuse jaoks. Mis on Tartu Hugo Treffneri Gümnaasiumi direktori nimi?

Bioloog: Ott! Aavik? Arusoo?

Mina (jõuetult): Ojaveer...

Stopp! Aitab! Nad olid vist ilusad, tublid, ambitsioonikad ja ehk targadki!

Aga enne septembrikuud ei taha ma rebase haisugi tunda! Äärmiselt meelikõitev oli tunda, et iga mu sõna omab riigisaduse tähtsust, kuid samas sain

teada, et rohi ei olegi nii roheline ja taevas nii sinine kui võiks.

Lõpetuseks teilegi, kallid lugejad, natuke midagi, mille peale enne magama jäämist mõelda: niisiis kuidas oleks mõne kuulsa Treffneri vilistlasega? Veedate unetu öö?

Õpetaja Ülle Hüva Legolandis

Ütled Hüva, mõtled parim

Triin Arbo

Õpetaja Ülle Hüva elus on meie koolil olnud tähtis osa juba ammu. Ta õppis HTG matemaatika-füüsika eriklassis alates viiendast klassist, nüüd on Hüva juba kuusteist aastat õpetanud treffneristidele matemaatikat.

“Hallo! Endale räägin või? Ma päris hästi oskan juba,” hüüab matemaatika õpetaja Ülle Hüva talle nii omase sõbraliku, kuid terava sarkasmiga tunnis lobisevale õpilasele. Just seesama sarkasm, iroonia või nimetagem seda lihtsalt teravmeelsuseks ongi Hüva kaubamärk. Ise ta peab ennast karmiks õpetajaks ja kardab, et vahel muutub liiga salvavaks ja võib kellelegi kõvasti hinged minna. Kui ta sellel talvel õpilaste poolt kõige õpilasõbralikumaks õpetajaks valiti, siis arvas ta, et tegu on naljaga.

.....
“Hinded langesid, kuid kuuendas klassis olin ma jälle tubli, heade hinnetega oivik,”

Ülle Hüva soovib õpetada nii, et kooliajal on õpilastel raske, aga pärast kooli tuleksid nad ja ütlesid: “Aitäh, Hüva, sellest oli kasu, mis sa tegid!”

.....
Hüva meenutab, kuidas ta ükskord ilma seelikuta kooli tuli

Esimesed sammud

Ülle Hüva oli maalaps, kes tolaaegse esimese keskkooli viiendasse klassi tulles šoki sai ja terve esimese aasta põdes. Võõrad linnalapsed ja õpetajad, lärm vahetundide ajal, hiigelsuur koolimaja, klassi suurus ja esimesel tunnil klassivennale kõvasti käratav õpetaja ehmatasid raskesti kohaneva ja varem rahulikus Nõo koolis käinud tüdruku päris ära. Klassijuhataja oli Aime Punga, kes oma ranguse ja konkreetsusega alguses maakoolist pärit last, kellele esimene õpetaja oli teise ema eest, hirmutas. “Hinded langesid, kuid kuuendas klassis olin ma jälle tubli, heade hinnetega oivik,”

meenutab Hüva rasket algust. Kooris laulis tulevane matemaatika õpetaja nagu praegusedki treffneristid Ülle Keerbergi juhtimisel. Ikka selleks, et muusikaajaloos paremat hinda saada. Mõned asjad ei muutu vist ka aastakümnetega!

Prægustest õpetajatest meenub Hüvale eredalt veel Märt Kask. Kooliaja koomilistele juhtumistele tagasi mõeldes räägib tavaliselt mitte eriti hajameelne Hüva, kuidas ta ükskord ilma seelikuta kooli tuli ja märkas olulise riideeseme puudumist alles garderoobis mantlit seljast võttes. Mantel tuli selga tagasi panna.

Õpetaja

Matemaatika õpetajana tiivustab Ülle Hüva just õpilaste suur tahe ja olümpiaadidel osalenud noorte särav

ilme, kui nad tulevad häid tulemusi teatama. Hüva naudib kõikide harude õpilaste õpetamist, kuigi tunnistab, et eri õppesunaga noored on erinevad. Humanitaarid erinevad matemaatikahuvilistest reaalidest ja südamlikud looduslapsed on omaette nähtus.

Hallo! Endale räägin või?

Õpetaja elukutse tundus talle sümpaatne juba väikesest peale, nimelt meeldis väikesele Üllele palju kamandada. Kuid aine valik ei olnud nii iseenesest mõistetav, suhteliselt juhuslikult ja suure kahtlemise peale sai temast just matemaatik, mitte vene filoloog. Koolipõlves oli Ülle Hüva lemmik praegu paljude õpilaste seas mitte väga populaarne olev vene keel. Ta armastas kirjutada kirjandeid, lugeda ilmekalt luuletusi, osaleda kõikvõimalikel konkurssidel – ja seda kõike vene keeles. Valik langes siiski konkreetsema ja in-

tellektuaalsema matemaatika kasuks. Matemaatika meeldis Hübale juba keskkoolis, aga tõsiselt sai ta ainekst aimu alles ülikoolis õppides.

Talle meeldib lause et, koolis õpilane saab aru matemaatika ilust, aga ülikoolis kõrge matemaatika õppides tajub ta matemaatika võlu. Ka Treffnerisse õpetajaks sattumine oli juhus: kord tuli ülikooli koridoris vastu õppejõud ja teatas, et kool, mille vilistlane Hüva on, vajab matemaatika õpetajat ja mingi tema sinna. Läksi.

Elu pole vaid töö

Vabal ajal, niipaljudest kui tal seda on, loeb Ülle Hüva raamatuid. Kooliajal kergemat ilukirjandust, puhkusel keerulisemaid ning mõtlema panevamaid raamatuid. Kindlaid kirjanikke ja teoseid ta välja tuua ei taha, kuid mainib õpilaste poolt kingitud Vonneguti "Sinihabet" ja Underi ning Koidula luuletusi.

Sportlik inimene Hüva üldiselt ei ole, kuid talle meeldib väga ujuda ja jalgrattaga sõita. Tema suurim armastus on võistlustants, kui täpne olla, siis selle vaatamine. Võistlustantsu juurde viis Hüva tema kuus aastat tantsimisega tegelenud poeg. Praegu 14-aastane poeg on vahepeal huvialasid vahetanud, kuid tema ema kirglikkus tantsimise suhtes pole kadunud. Ka unistab õpetaja Hüva reisimisest. Tants, kirjandus, jalgrattaga sõitmine, reisimine annavad jõudu tegeleda igapäevatööga.

Juba alguses mainitud teravmeelsuse konkreetset allikat Ülle Hüva nimetada ei oskagi. Mõtleb natuke ja leiab, et äkki on sellel midagi pistmist kõigi nende loetud raamatute ja nähtud filmide ning teatrietendustega. Kunagi käis ta kaks korda päevas kinos. Pilet oli siis odav ja arvatist ning Internetist ei osatud Hüva lapsepõlves veel unistadagi.

Või ehk pärineb ta sarkasm hoopis emalt, kes kord kursuse kuldsuuks valiti? Teravad ütlemised on tulnud ka aasta-

Ülle Hübale meeldib reisida

tega. Hüva tunnistab, et algaja õpetajana oli ta päris arg ning rääkis ainult matemaatikast. Veel räägib ta, et on mõnikord palju ebakindlam ja kahtlevam kui paistab. Kuid kes ei oleks? Ootavad ju õpilased Treffneri õpetajalt palju ja Hüva kardab mõnikord endamisi kedagi petta. Õpilaste pingest valmistab talle ka muret. On ju tänapäeva õpilasel natuke stressirohkem kui vanasti.

Julia Polikarpus (endine õpilane, kolleeg)

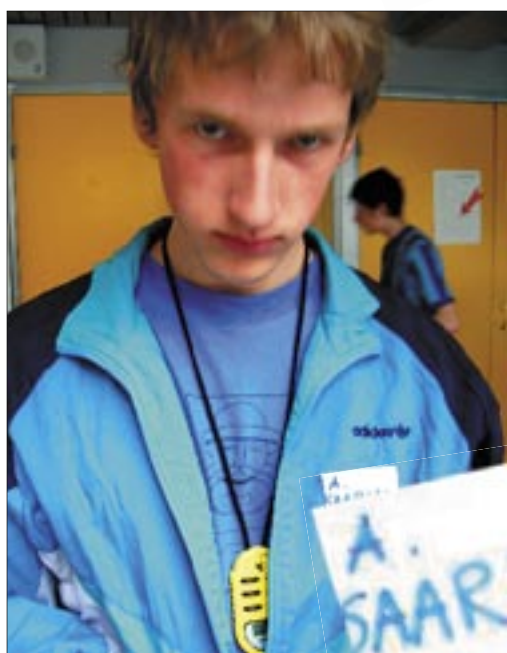
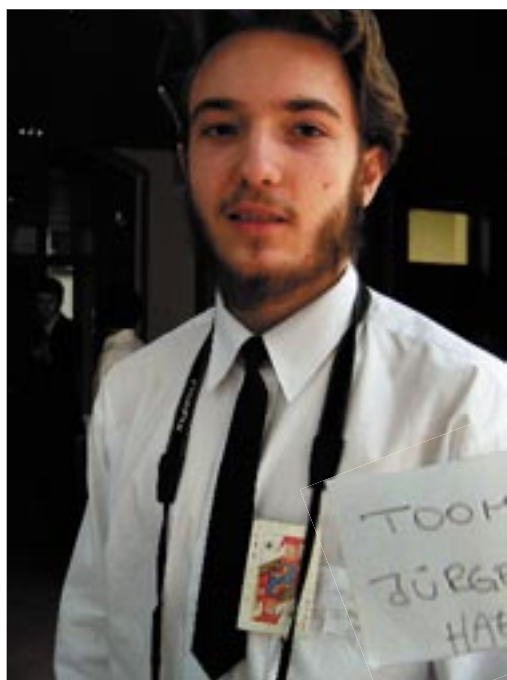
Ma olen ise tema all kolm aastat õppinud ja ta oli gümnaasiumis minu klassijuhataja. Arvan jätkuvalt, et ta on väga hea nii klassijuhataja kui aineõpetajana. Mis mulle eriti meeldis, oli see, et ta lasi ise mõelda ja ei serveerinud tõesid valmis. Sama kehtib ka tema kui kolleegi kohta. Kõigi suhtes abivalmis ja hooliv. Samas, ma ei saa öelda, et ma täiesti objektiivne olen - sain temaga juba kooliajal väga hästi läbi.

Ülle Hüva (esireas vasakult kolmas) pärast 12. klassi lõpuaktust.

Justkui kaks tilka vett

Esimesel aprillil toimus koolimajas õpetajate näidend "Treffneristide seiklused metsas" ja muuhulgas liikusid koolis ringi õpetajate kloonid või lihtsalt teisikud ehk siis nagu kaks tilka vett. Lihast ja luust pedagoogid ilmusid küll jälle välja, aga libaõpetajad kaunistavad pilte tänaseni.

Miilang soovib head äratundmisrõõmu nii õpilastele kui õpetajatele.

Mõttest sünnib tegu, tegudest saatus

16. aprillil kirjutasid abiturientid eksamikirjandit Nendega koos pani oma mõttest paberile õpetaja Toomas Jürgenstein

Miks me mõtleme nii nagu me mõtleme, teeme niisuguseid asju nagu parasjagu teeme, miks meie saatus kujuneb just niisuguseks nagu kujuneb? Tõenäoliselt puudub nendele küsimustele vastus. Me ju ei tea päris täpselt oma mõtete ja ideede päritolu, vahel üllatame oma käitumisega iseennastki, millegipärast pakub saatus meile ainult katsumusi, kuid mitte mil-

jonilisi loteriivõite. Samas ei keela keegi meil mõtete ja saatusel kohta oletamast, näiteks aeg-ajalt tundub, et meie mõttest juhatakse väljastpoolt, käitumist dikteerib ühiskond, saatusel taga on karma seadus või mingi salapärase osa meist endist.

Usun, et iga inimene on hetketi tunnetanud saatusel ettemääratust. See oli levinud idee juba antiikajal. Meenutagem või ennustuste olulisust Trooja sõjas. Ennustada saab aga asju, mis kindlasti juhtuvad.

Erinevaid teid pidi on saatusel ettemääratuseni jõudnud ka mitmed filosoofid ja teoloogid. Näiteks kõneleb uusplatonismi kristlusega siduda püüdev Aurelius Augustinus 5. sajandil jumalast, keda ei piina aeg ega ruum. Kuna inimesel saatus formeerub ajas, peab see ajavälise jumala juures juba olemas olema. Seega võib Augustinuse skeemi kohaselt inimesel saatusel võrrelda videofilmiga, mis kindlal hetkel ajalikus maailmas mängima pannakse. Seega ei mõjuta Augustinuse arvates meie mõttest ja teod saatusel, vaid saatusel paneb paika meie mõttest ja teod.

Pentsikul kombel võib saatusel ettemääratuseni jõuda ka range materialismi kaudu. Kui meie mõttest ja teod on ainult füüsikalise-keemilised protsessid, siis kõigi algandmete olemasolul on võimalik need tulevikul tarvis välja arvutada. Tõsi, praegusel hetkel me seda veel teha ei oska.

Üheltpoolt tundub, et idus meie täielikust sõltuvusest saatusel

on midagi helget ja vabastavat. Ei ole vaja karta väär oletuste pärast, küllap oli see saatus; niisama võib rahulikult taluda katsumusi. Teisalt tundub üldinimlik olema ka protestid determineritust rõhutavate maailmavaadete vastu.

Minu jaoks on kõige mõjuvamat üksikisiku vabadust ja sellega kaasnevat vastutust lahti mõtestanud eksistentsialismi eelkäija Soren Kinkegaard. Tema arusaam, et inimene loob iseennast ja oma saatusel läbi valikute, muutub väljakutsuvaks eelkõige ühiskondades, kui õige ja vale käitumine on väga täpselt määratletud. Tõelise filosoofina rakendas Kinkegaard oma õpetust ka elus ja pole ka ime, et omaaegne Taani vägagi väikekodanlik ühiskond Kinkegaardi sügavalt vihkas. Kinkegaardi mõttest said aluseks 20. sajandi ühele mõjukamale filosoofiale, eksistentsialismile. Eksistentsialismi järgi pole inimene mitte mutriku suures masinavärgis, vaid eelkõige looja. „Inimene on see, kelleks ta end ise teeb,“ ütles Jean-Paul Sartre, ehk järjekindlaim ja ka väljakutsuvaim eksistentsialismi viljeleja. Eneseloomiseks on aga vaja nii mõtet kui tegu.

Mõtte ja teo vahetõrva analüüsidest tundub olevat kohane mõelda Goethe „Faustile“. Pikas monoloogis mõtiskleb Faust Johannese evangeeliumi üle ja ei suuda kuidagi aktsepteerida selle algust: „Alguses oli sõna.“ Selle asemel jõuab Faust järeldusele, et alguses oli tegu.

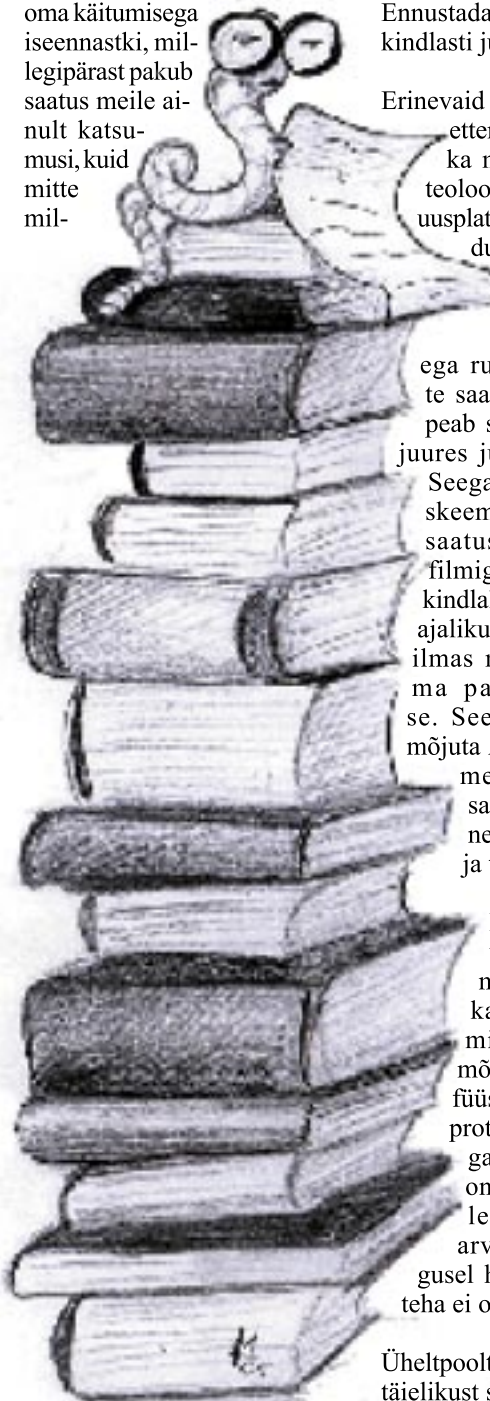
Küllap on üheks võimalikeks tekstis peituvat mõtet mõista Goethe isiksuse kaudu. Mõeldes tema elu rahutule kulgemisele pidi tegu talle sõnast palju olulisem olevat. Sedasama kinnitab ka Kinkegaard lõpliku endani jõudmise aluseks on vaid oma sisehäälel põhinev tegu, mida Kinkegaard nimetab hüpeks tundmatusse.

Eksistentsialismi kõrval eksisteerib ka arvostatatvaid mõtte-
.....
Meie mõttest ja teod on ainult füüsikalise-keemilised protsessid
.....

suundi, mis inimesel mõttest ja teod oma saatusel kujundamisel pisut enam raamidesse asetavad. Näiteks meeldib mulle Piibli loomislugudes kõige enam koht, kus jumal loodud loomad inimesel ette toob ja inimesel neile nimed annab. Selles loos leidub mängulisust, huumorit, aga ka idee inimesest kui jumala kaasloojast. Millegi suuremaga kooskõlas olevad mõttest ja teod oleks selle mõttestuuna kohaselt kõige viljakam tee oma saatusel kujundamisel.

Mulle tundub, et inimesel mõttest, tegude ja saatusel omavahelised suhted hakkavad kõnelema eelkõige läbi konkreetsetel eludel. Pöörduksingi lõpetuseks üldistavat näidet otsides 17. sajandi Hollandisse. Noore juudi mõtleja Boruch Spinoza ideed olid tekitanud kogukonnas suurt pahameelt ja ta heideti sünagoogi osalusest välja. See oli sünye rituaal, kaebliku sarveheli saatel kustutati küünlad ja loeti ette sünged needmissõnad: „Neetud ole sa päeval ja neetud ole sa öösel, neetud olgu su sissetulemine ja neetud olgu su väljaminemine.“ Spinoza ei loobunud oma mõtetest, tema edasisi tegusid kirjeldatakse kui tagasihoidliku prilliklaasi lihvi elu vaeses katusekambris. Seal kirjutas ta geniaalset filosoofiat ja lükkas kindlalt tagasi Euroopa tippülikoolide ja kroonitud peade toetuste pakkumised. Tulemuseks oli saatus, mida 20. sajandi üks tippmõtleja Butrand Russell nimetas kui kõige armastuväärsemat ja suursugusemat Euroopa filosoofide hulgas.

Keskmine hinne: **90 punkti**. Hindajad: Monika Järveoja, Age Salo.

Any way the wind blows...

Maarja Pehk

Kaksteist aastat olen ma teadnud, et ma ei saa oma lemmikansamblit kunagi laval *live*'is näha, põhjuseks see, et enam ei ole maailma üht geniaalsemat meest. 24. novembril 1991 lahkus meie seast Freddie Mercury. Teda ei ole vist vaja lähemalt tutvustada?. Ma alustan seda artiklit tema surmaga, sest nii nagu tuhanded ja tuhanded teised fännid üle maailma, arvasin ka mina, et Queen ei tule enam kokku. Mitte kunagi.

Detsembris 2004 aga lugesin Queeni uudistest, et nad lähivad maailmatuurile. Esimene ehmatuse ja rõõmutuhin (loe: kiiresti-kiiresti ühest toast teise jooksmine ning kiirkõnes kõigile kodakondsetele suure uudise teatamine) möödus, istusin uuesti arvuti taha, et asja siiski rohkem selgust saada. Ja tuligi välja, et meestel on tõi taga, solistik võetakse kaasa Paul Rodgers, kes on end elavaks legendiks laulnud ansambli Free ja Bad Company mikrofonide ees. Järgnes peaaegu kuu ärevat ootamist, kuni avaldati tuuri kuupäevad ning kontserdipaigad ning te võite ainult ette kujutada, kui suur oli mu õnn teada saades, et lähim paik on Stockholm.

30. aprill 2005 oli see päev, mille nimel ma terve talve ja pool kevadet elasin. See, et minu elu unistus on täitumas, jõudis mulle ausalt öeldes kohale alles siis, kui räpiäss Eminemi lugu Lose Yourself jõudis nii poole peale ja äkki... äkki langesid kardinad eest ning kõlasid Queeni hiti Tie Your Mother Down alguse kitarrisoolo ja äkki olid laval Brian May, Roger Taylor ning Paul Rodgers.

Kas teate, mis tunne on seista lava ees, kui kaheksa meetri kaugusel mängib sinu lemmikitarrist ja trummi lööb sinu lemmiktrummar ja laulab... no olgu, mitte sinu lemmiklaulja, aga siiski tema suhteliselt vääriline asendaja? See on VÕIMAS ja seda on peaaegu võimatu kirjeldada. Pärast raputavat avalööki tulid riburada Queeni hitid ning sekka ka üks Paul Rodgersi laul. Tore

oli see, et Rodgers ei üritanud Freddie't järele teha, ta laulis enda moodi ja hoolimata skeptilisest suhtumisest, mis mind enne kontserti valdas, pidin tõdema, et see mees oskas isegi laulda. Mikrofoni haaras enda valdusesse Roger Taylor, et esitada õhtu ainuke uus lugu "Say It's Not True", pühendatud AIDSi-haigetele. Pärast Freddie surma on Queen olnud üks aktiivsemaid AIDSi-vastastes kampaaniates kaasalööjaid, kõige suurem toetus on läinud Aafrikasse, kus HIV positiivseid ning AIDSi põdevaid inimesi on väga palju. Ja siis, siis tuli õhtu üks tipp hetki. Queeni kontsertidel on alati olnud üks teatav traditsioon, et publik laulab koos Freddie'ga imekaunist ballaadi "Love Of My Life". Seekord oli eeslauljaks Brian ning terve saal, pea 15000 inimest laulis kaasa. Ma olen kindel, et sel hetkel kõlgutas Freddie kuskil pilvepiiril jalgu ja muheles omaette, sest see lugu lauldi talle ja ainult talle. Queen pani koos laulma, nutma ja naerma kaks erinevat põlvkonda. Pärast seda laulu valitses saalis ülev ja samas kurb meeleolu, laval lahkudes pühkis isegi Brian silmi ning mina püüdsin samal ajal meeleheitlikult leida taskurätti, et oma pisarad ära kuivatada. Edasi läks Queen oma tuntud headusesse tähendab, et pärast paari rokilugu hakkas üha enam ja enam kostma trumme. Teised mehed lahkusid laval ning läks lahti trummisoolo. On täielikult imetlusväärne, kuidas 55 aastane mees suudab veel niimoodi trumme mängida... siis sekus Brian koos Special Rediga (see on ta endatehtud kitarr, parim maailmas) ning järgnes 20 minutit sõitu Londoni tänavatel koos Brianiga, kes võlus Specialist välja kõige imelisemaid helisid.

Järgnes taas laul, mille ajal oli põhjust välja otsida taskurätt. "These Are The Days Of Our Lives" tähendab ühele tõelisele Queeni muusika austajale enam kui lihtsalt ilusat laulu, see on Freddie hüvastijätt oma fännidega. Suurel ekraanil hakkasid jooksma üksikud pildid Queeni pikast ajaloost ning

Brian May rokkimas Queeni tuuril.

terve lava läks korruga valgeks, Paul laulis seda tõesti hingega ning terve saal laulis veel suurema õhinaga kaasa.

"If you had a n y t h i n g in the world, what would you want?" küsis Brian lava äärel seistes ning terve saal hüüdis kooris "Freddie!" Vale vastus! "I thought you wanted it all?" Nii, kes nüüd ei mõista, siis "I Want It All" on Queeni ühe rokilikuma loo pealkiri. Pärast kõva hüppamist läks saal aga pimedaks ning ekraanilt paistis Freddie kuju klaveri taga, kõlaritest kostus Freddie hääl... Mis toimub? Bohemian Rhapsody, seda lugu peaksid nüüd küll kõik teadma? Pärast kuueminutist rokkimist, kus laulda said kõik lavalolijad, Freddie pilvepiirilt ja Wembley staadionilt ning kõik Queeni fännid, läksid mehed laval ära. Aga kuhu nad pääsevad, kohustuslikud lisalood "The Show Must Go On", "We Will Rock You" ja "We Are The Champions". Queen tegi seda jälle, tõestas, et nad

on siiski parimad ning ühendas 15000 erinevas vanuses, erinevatest rahvustest ning sugudest inimest kaheks tunniks ühtseks tervikuks. Aitäh teile! God save the Queen!...

Neile, kes Queeni ajaloost midagi ei tea, veidi selgitust:

Seitsmekümnendate alguses tegid kaks Londoni tudengit Brian May ning Roger Taylor koos kahe teise tudengiga, kelle nimed hetkel tähtsad pole, bändi nimega Smile.

Neile tutvustati kunstiüliõpilast Freddie Mercury, kes oli solistik ansambli Ibx. Aru oli aga saada, et need kaks ansamblit kaugele ei jõua ning nii ühendasid kolm noormeest oma jõud, kampa võeti ka basskitarrist John Deacon ning alguse sai (vähemalt minu erapooliku arvamusel) üks kõige geniaalsemaid koosseise üldse.

Queen muusikat on kirjeldatud kui poprockofheavy-metaloperat, ja tõesti, nende muusikaline amplituud on lai... aga no üldiselt võttes on nad ikkagi rockansambel.

Queen kontserdid on alati olnud suurejoonelised, täis efekte ja suurepäraselt valgussõud ning tavaliselt täiesti välja müüdnud. Nende viimasel täies koosseisus antud kontserdil Knebworth Castle's oli kohal üle 120 000 inimese

Siim Oks:

„Ja nüüd ohmu seadus.“ (Ohmi seadus)

Age Salo:

„84. aastal maksis viinapudel 4.12. Aga, mis see karamellkommi kilo maksis...ma küll ei mäleta.“

„Õpetajad võivad end kas või surnuks juua, aga ikka lehte ei pääse.“

Helmet Toots:

„*Le canape!* [kanapee]...Mis te naerate? Aaa...sellepärast, et kana on eesti keeles naissoost, aga *canape* meessoost?“

„Näete, mis on kõige naiselikum jook prantslastel- *la bié* re (õlu), aga see on loogiline ka, tal on e lõpus, *café* l (kohv) on ka, aga see on meessoost.“

Õpime prantsuse keelt Helmeti moodi

„Le tennissssssss...panite tähele, et „s“ hääldati välja?“

H.T.: „Kirjutage 10 käsku uuele kaasüirilisele!“

Õ: „Mina ei viitsi seda teha, see on nii nõme ülesanne, pealegi, mul on suva, kellega ma koos elan.“

H.T.: „Isegi minuga?“

Õ: „Oh issssand...“

„Oi, see on ju nagu huulepulga jälg!“ (kui ta oma roosad kriidised käed enda külge oli puhtaks pühkinud.)

„Teate, ma hakkasin tantsukursustel käima ja ikka vaatan, et osad õpivad sammud ruttu selgeks, teistel ei tule aga kohe üldse. Ega mul endal väga ei tule. Ma siis mõtlesin, et ma ei nõua teilt ka korraga nii palju.“

„Tahtmine tähendab, et saab.“

Priit Parisoo:

P.P.: „Poisid, kelle kepp see on?“

Üks õpilane teisele: „Jou, Tim, kas sa keppi tahad?“

P.P.: „Tahab küll, aga mitte seda keppi.“

Helgi Tering;

„Ärge muretsege, tüdrukud, te armute ja abiellute, aga mitte enne kirjandit“

Kes on pildil?

- Kiiver
- Minni Hiir
- Helmet Toots
- Pompea pesumodell
- Jacques Chirac

Õigesti vastanute vahel loosime välja Miilangu aastatellimuse. Vastused saata aadressil miilang@hotmail.com või Miilangu koduleheküljel, jälgige reklaami.

ILUSAT SUVE!